

KALLELSE

Kallelse till sammanträde

Organ Social- och arbetsmarknadsnämnden

Plats Fredsgatan 23, Stora konferensen

Tid Torsdagen den 17 oktober 2024 kl. 09.00

Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare		
2	Godkännande av föredragningslista		
3	SAN Ekonomirapport t o m september 2024, bilaga Föredragning av Verksamhetscontroller Fredrik Miklaheim	2024/7	2 - 7
4	SAN Månadsuppföljning samt Resultat- och aktivitetsuppföljning t o m september 2024 (omedelbart justerad), bilaga tillkommer 2024-10-11 Föredragning av Verksamhetscontroller Fredrik Miklaheim	2024/6	
5	SAN Verksamhetsplan 2025 – 2028, bilaga Föredragning av Socialchef Ingrid Strandman	2024/109	8 - 28
6	Revidering Riktlinje för Egenavgifter enligt socialtjänstlagen, bilaga Föredragning av Verksamhetschef Marina Dickfors	2024/23	29 - 55
7	Information om utbildning i Civilt beredskap, bilaga Föredragning av Verksamhetschef Anneli L. Sundin	2024/4	56 - 61
8	Information från verksamheten		
9	Anmälningssärenden, bilaga		
10	Rapporter		
11	Ärenden avgjorda med stöd av delegation		
12	Övriga frågor		

Periodresultat t om sep 2024 för SAN

<i>Period</i>	<i>12</i>	<i>9</i>	<i>Periodbudget</i>	<i>Periodutfall totalt</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall föregående period (xx)</i>
Externa intäkter			18 194	15 315	-2 879	0
Interna intäkter			818	510	-308	0
Summa Intäkter			19 011	15 825	-3 186	0
Köp av huvudverksamhet			-49 988	-59 250	-9 262	0
Personalkostnader			-75 805	-73 158	2 647	0
Driftskostnader			-2 279	-11 976	-9 697	0
Interna kostnader			-9 909	-13 451	-3 542	0
Summa kostnader			-137 981	-157 835	-19 854	0
Nettokostnad			-118 970	-142 010	-23 041	0
Fastställd ram			118 970	118 970		0
RESULTAT			-0	-23 041	-23 041	0
						0
RESULTAT inkl hyror				-23 041		0

Periodens budget är beräknad med utgångspunkt från periodens antal månader x 1/12 av årsbudgeten.

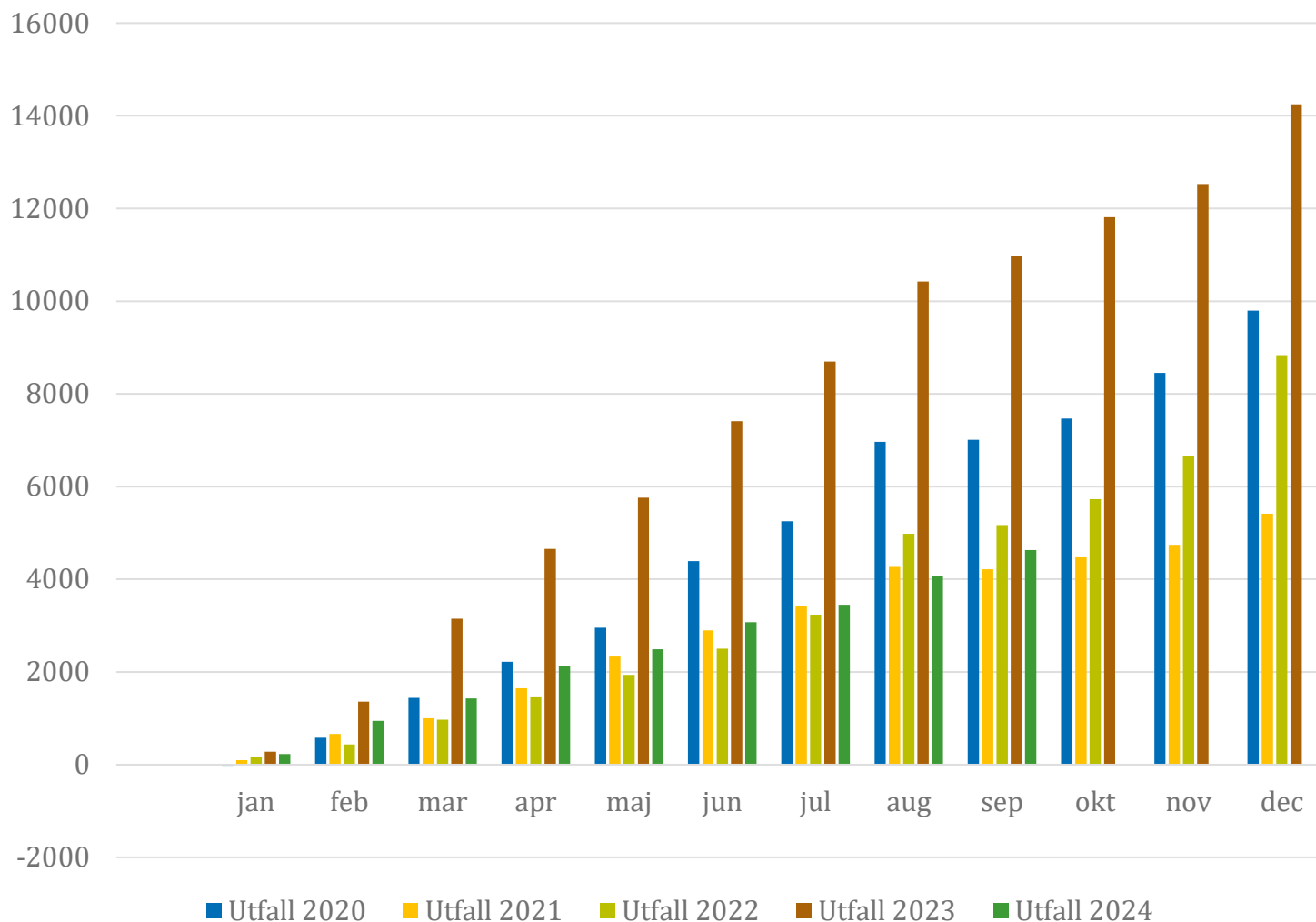
- För att komma i ram ligger ett besparingskrav på 1,7mkr under driftskostnader.
- Budget för administrativa kostnader är 3,8mkr för lågt budgeterad.

Prognos och periodresultat tom SEP 2024 SAN

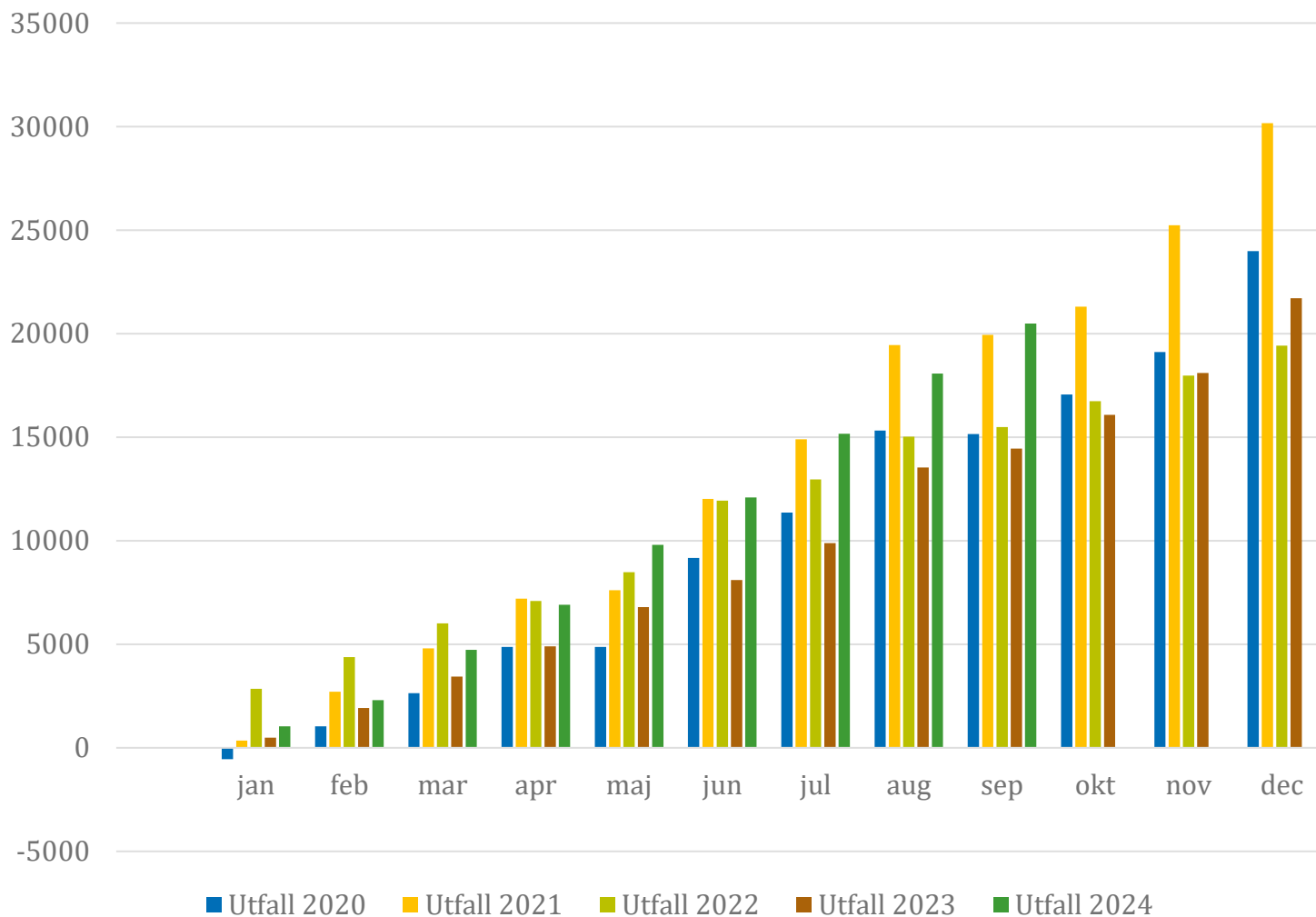
<i>Resultaträkning</i>	<i>Årsbudget</i>	<i>Årsprognos</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Period- budget</i>	<i>Period- utfall</i>	<i>% av årsbudget</i>
Externa intäkter	-24 258	-23 081	-1 177	-18 194	-15 315	63%
Interna intäkter	-1 090	-996	-94	-818	-510	47%
Summa intäkter	-25 348	-24 077	-1 271	-19 012	-15 825	62%
Köp av huvudvht, bidrag	66 651	87 209	-20 558	49 988	59 210	89%
Personalkostnader	101 073	98 404	2 669	75 805	73 158	72%
Övriga kostnader	3 039	14 904	-11 865	2 279	12 017	395%
Interna kostnader	13 211	16 723	-3 512	9 909	13 451	102%
Summa kostnader	183 974	217 240	-33 266	137 981	157 836	86%
RESULTAT	158 626	193 163	-34 537	118 969	142 011	90%

Månadsuppföljningsrapport enligt KS-sammanställning. Intäkter är negativa tal och kostnader är positiva tal. I avvikelsekolumnen är negativa tal en negativ avvikelse.

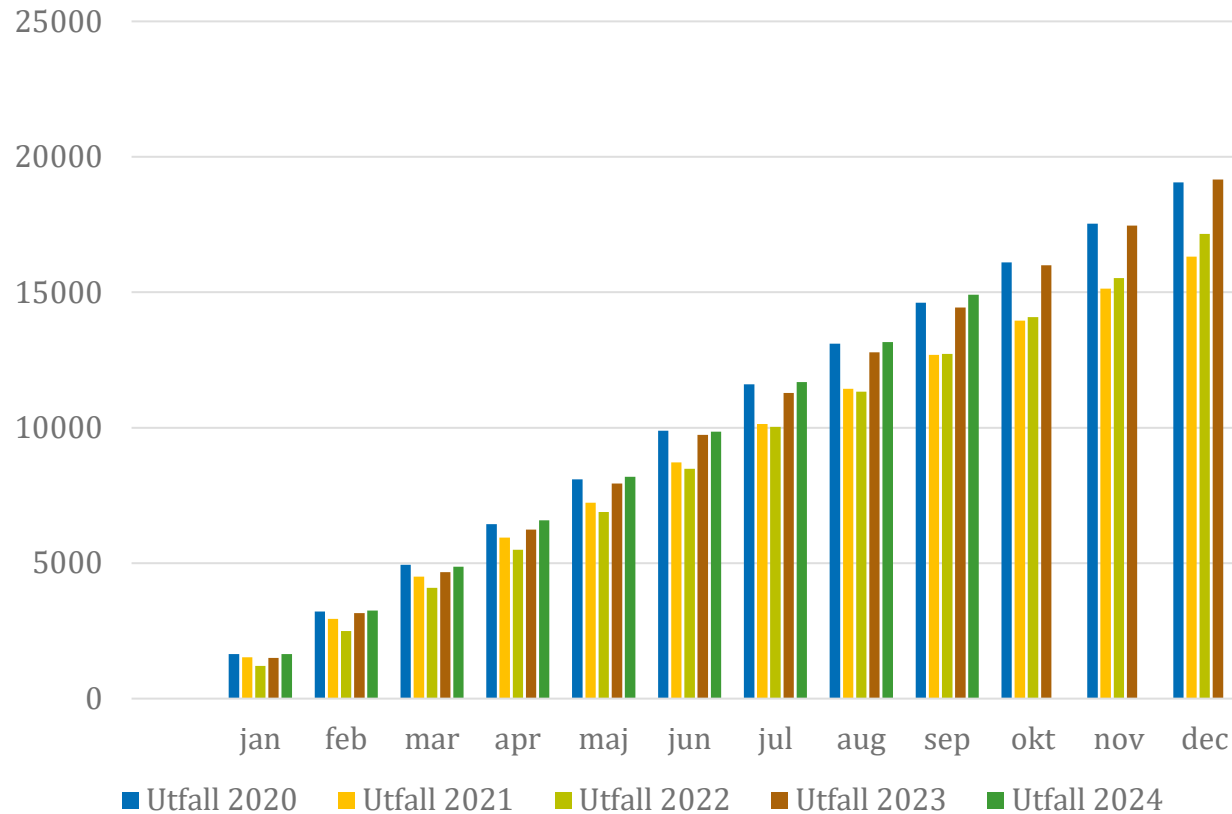
Placeringskostnader vuxen (vht 75410)

Placeringskostnader BoU (vht 75420)

Försörjningsstöd

Vård- och omsorg
Ingrid Strandman
Socialchef

Social- och arbetsmarknadsnämnden

MISSIV

Verksamhetsplan Social- och arbetsmarknadsnämnden 2025 - 2028

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Att bedriva socialtjänst är ett brett uppdrag som innefattar alla grupper i samhället, med en stor spridning i behovet av insatser för kommunens invånare.

Den absoluta majoriteten av verksamheten och dess insatser är lagstadgade och måste därför finnas tillgängliga för medborgarna.

IFO påverkas i stor utsträckning av politiska beslut på nationell nivå. Ändringar i arbetslöshetsersättning och sjukförsäkringen har på senare tid inneburit att ansvaret och därmed kostnaderna flyttats över från andra huvudmän till kommunen och socialtjänsten. En av de största utmaningarna med att bedriva socialtjänst är att på förhand prognostisera medborgarnas kommande behov av insatser och kostnaderna för dessa.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att fastställa Verksamhetsplan 2025–2028 för Social- och arbetsmarknadsnämnden enligt förslag i bilaga, samt

att översända den till Kommunstyrelsen.

Ingrid Strandman
Socialchef

Bilagor:

- 1 SAN Verksamhetsplan 2025 – 2028

Vård- och omsorg,

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Vård- och omsorg,

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

VERKSAMHETSPLAN 2025–2028
Social- och arbetsmarknadsnämnden
Vård- och omsorgskontoret

INNEHÅLL

Inledning.....	4
SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	5
Verksamhetsansvar	5
<i>Grunduppdrag</i>	5
<i>Politiska uppdrag från underlag BUDGET 2024 strategiskplan 2025 - 2027</i>	6
<i>Politiska uppdrag från underlag BUDGET 2025 strategiskplan 2026 - 2028</i>	6
<i>Övriga uppdrag från nämnd</i>	7
Verksamhet 2025–2028.....	7
<i>Individ- och familjeomsorg (IFO)</i>	7
<i>Beskrivning av verksamhet</i>	7
<i>Administrativt stöd</i>	8
<i>OMVÄRLDSFAKTORER och förutsättningar för verksamheten</i>	8
<i>Pågående utredningar i landet</i>	9
Ekonomi.....	10
Kommunfullmäktiges utvecklingsmål	12
<i>Ett växande Sala</i>	12
<i>Ett hållbart Sala</i>	13
<i>Ett tryggt och rättvist Sala</i>	16

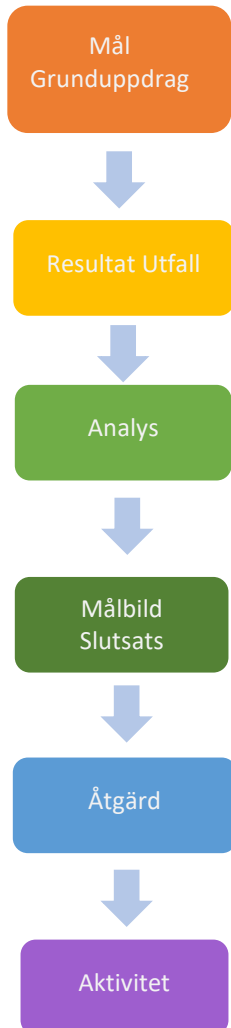
Inledning

Verksamhetsplanens syfte är att beskriva nämnden/kontorets verksamhet under, i första hand, budgetåret men även för de därpå följande planåren. Vidare är verksamhetsplanens syfte att tydliggöra måluppföljningen av fullmäktiges utvecklingsmål, samt av grunduppdraget, övergripande prioriterade områden och strategier. Dessa ska stödja och skapa likvärdighet inom alla kommunens kontor och verksamhetsområden. Strategierna möter upp kommunfullmäktiges mål och ska stärka samt stödja verksamheternas utveckling, så att de når sin fulla potential i enlighet med fastställda mål och riktlinjer.

I verksamhetsplanen fastställer också nämnden fördelningen av den, av fullmäktige tilldelade, ekonomiska ramen. Resurserna knyts till verksamhetsområde. En analys av hur de tilldelade ramarna påverkar den framtida verksamheten beskrivs. Det resultat som eventuella medel som tilldelats nämnden som särskild prioritering, förväntas generera beskrivs.

Verksamhetsplanen ska tydliggöra vår väg framåt, mot vårt mål att skapa den bästa möjliga servicen och verksamheten för kommunens invånare. Verksamhetsplanen innehåller dels en analys över vårt nuläge, dels vilka mål vi har och vad vi kommer att göra i form av åtgärder på kort- och lång sikt för att uppnå målen.

Slutsatser kring varje verksamhet skapas genom underlag från varje enhet som sedan sammanfattas i en verksamhetsplan för hela förvaltningsområdet. I planen anges även hur uppföljningen av verksamhetsplanen ska ske. Enhetschefer har det övergripande ansvaret för verksamheten inom sina respektive enheter. Genom analyser och slutsatser i verksamhetsplanen får nämnden ett välgrundat underlag för beslut.

SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

Verksamhetsansvar

GRUNDUPPDRAG

Social- och arbetsmarknadsnämnden har det övergripande ansvaret för att säkerställa att kommunens socialtjänst och arbetsmarknadsåtgärder är i linje med gällande lagstiftning och politiska mål. Det innebär att verksamheterna måste arbeta för att skapa en verksamhet där varje individ får den hjälp och det stöd som behövs och kunna möta upp behoven på ett rätts-säkert och effektivt sätt.

Nämnden ansvarar för att utföra de uppgifter som åligger en socialnämnd enligt Socialtjänstlagen (SoL), inklusive insatser för barn och unga enligt Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och för personer med missbruksproblem enligt Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Dessutom ingår även hantering av ärenden enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Föräldrabalken (FB) i kontorets arbetsområde.

För att fullgöra uppdraget har Vård- och omsorgskontoret organiserat sig i olika verksamhetsområden; Administrativt stöd, Omsorg om äldre, Funktionsnedsättningsområdet och Individ- och familjeomsorg som inkluderar Arbetsmarknadsenhet och Integration (AME). Vård- och omsorgskontoret omfattar drygt 900 tillsvidareanställda medarbetare. Kontoret har två nämnder Social- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) och Äldre- och omsorgsnämnden (ÅON).

Social- och arbetsmarknadsnämndens utskott beslutar i ärenden kring myndighetsutövning gällande individ- och familjeomsorg och annan lagstiftning samt yttrande till andra myndigheter i ärenden som avser enskilda. Social- och arbetsmarknadsnämndens utskott ansvarar också för det avtal kommunen tecknat med Socialjouren i Västerås stad. Avtalet innebär att Socialjouren ansvarar för att hantera akuta enskilda ärenden utanför kontorstider, kvällar, nätter och helger.

POLITISKA UPPDRAG FRÅN UNDERLAG BUDGET 2024 STRATEGISKPLAN 2025 - 2027

- Styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet. Verksamheten har under våren 2024 reviderat riktlinjen för Egenavgifter (Biståndsbedömning) för att möjlighet till ökade intäkter ska nås.
- Styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet. Under åren har flera åtgärder tagits fram för att öka effektiviseringen bland annat kompetensväxling för yrkesroller, nya yrkesroller tex Resurshandläggare för att minska hyrpersonal, utvecklar och förbättrar stödinsatserna på hemmaplan i stället för externa placeringar. Aktivitetsplikt är under implementering för att få fler att nå möjligheten till arbete och därmed egenförsörjning.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och samnyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden. Utifrån ovan uppdrag har AME skapat samverkansforum tillsammans med Tekniska kontoret för att inventera och finna möjliga arbetsuppgifter till målgrupper som är aktuella inom AME och enheten för Ekonomiskt bistånd.
- Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att arbeta för öppnandet av en Familjecentral i Sala kommun. Under året har arbetet med att finna lämplig lokal pågått och kommer fortsätta kommande år. Grundförutsättningen för att öppna en Familjecentral är att hitta en lokal som bedöms vara ändamålsenlig för parterna som ska ingå i Familjecentralen. Som stöd i lokalprocessen är Fastighetsenheten involverad.

POLITISKA UPPDRAG FRÅN UNDERLAG BUDGET 2025 STRATEGISKPLAN 2026 - 2028

- Social- och arbetsmarknadsnämnden ska bedriva sin verksamhet inom av Kommunfullmäktige beslutade anslag. Verksamheterna arbetar systematiskt så att kommunens resurser ska användas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.
- Social- och arbetsmarknadsnämnden ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet. Säkerställa att alla avgifter som tas ut av medborgare för insatser indexregleras årligen enligt prisindex för vård och omsorg.
- Social- och arbetsmarknadsnämnden ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet. Verksamheten arbetar med differentiering av kompetenser och yrkesroller för att tillgodose behovet hos de olika målgrupperna. Fokus på kompetensväxling - översyn av yrkesroller och arbetsuppgifter för att eftersträva att verksamheterna effektiviserar och bibehåller kvalitet.
- Social- och arbetsmarknadsnämnden har i uppdrag att arbeta med utvecklingen av en Familjecentral i Sala kommun.
- Social- och arbetsmarknadsnämnden har i uppdrag att tillsammans med Äldre- och omsorgsnämnden identifiera områden för att öka samverkan.

ÖVRIGA UPPDRAG FRÅN NÄMND

- Social- och arbetsmarknadsnämnden har till socialchef gett i uppdrag att ta fram lämplig lokal inom Sala kommuns fastigheter till Familjecentralen. Social- och arbetsmarknadsnämnden har till Socialchef gett i uppdrag att återkoppla fall till nämnden kontinuerligt med kostnadseffektiviseringsförslag mot en ekonomi i balans.

Verksamhet 2025–2028

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG (IFO)

Individ- och familjeomsorgen (IFO) omfattar såväl allmänt förebyggande som individuellt inriktade insatser för barn, ungdomar och vuxna.

Det som ytterst styr verksamheterna inom IFO är lagstiftningen, dess intentioner och politiskt fastställda mål och de givna ekonomiska förutsättningarna. Verksamheternas syfte är att vara ett skyddsnet och en garanti för att de som bor eller vistas i kommunen får den hjälp och det stöd de behöver för att kunna leva i ekonomisk och social trygghet.

Lösningar på hemmaplan ska prioriteras framför externa placeringar inom IFO. Långsiktiga hemmaplanslösningar ska vara ett förstahandsalternativ till externa placeringar. För att minska behovet av akuta och externa insatser arbetar Sala kommun med tidiga, främjande och förebyggande insatser som leder till bättre folkhälsa, integration och att fler kommer i arbete. Barnperspektivet och barns rättigheter till en trygg uppväxt ska genomsyra samtliga verksamheter inom IFO.

BESKRIVNING AV VERKSAMHET

Barn- och ungdomsenheten

Enheten hanterar ärenden inom myndighet och öppenvård. Enhetens primära uppdrag är att genom myndighetsutövning verka för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd, stöd och behandling som de behöver. I enheten ingår även att ge stöd utan biståndsbeslut och arbeta uppsökande mot barn och ungdomar.

Vuxnenheten och Ekonomiskt bistånd

Enheten hanterar ärenden inom myndighet och öppenvård. I Vuxnenhetens uppdrag ligger att utreda och ge stöd till personer i missbruk och beroende, våld i nära relation, lägenheter med sociala kontrakt samt handlägga ekonomiskt bistånd och socialpsykiatriärenden.

Biståndsenheten

I Biståndsenhetens uppdrag ligger att utreda, bedöma och fatta beslut om insatser enligt Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade. I arbetet ingår även att följa upp och ompröva tidigare fattade beslut.

Arbetsmarknadsenheten (AME) och Integration

AME erbjuder arbetsmarknadspolitiska insatser för att stärka arbetslösas kompetens och möjlighet att komma till sysselsättning. Verksamheten erbjuder olika former av praktik, arbetsträning, skyddade anställningar och projekt. Enheten samarbetar med Näringslivsenheten, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Samordningsförbund.

Enhetens uppdrag är att effektivt och med hög kvalitet bedriva kommunala arbetsmarknadsåtgärder och integration. Målsättningen är att utveckla och stödja medborgare till egen försörjning och bidra till utveckling av människan.

Administrativt stöd

Verksamheten fungerar som ett stöd för hela Vård- och omsorgskontorets kärnverksamhet och arbetar med att utreda nämnduppdrag, hantera IT-system, kvalitetsutveckling, uppdrag av olika karaktär samt övriga administrativa uppgifter.

OMVÄRLDSFAKTORER OCH FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR VERKSAMHETEN

Att bedriva socialtjänst är ett brett uppdrag som innefattar alla grupper i samhället, med en stor spridning i behovet av insatser för kommunens invånare.

Den absoluta majoriteten av verksamheten och dess insatser är lagstadgade och måste därför finnas tillgängliga för medborgarna.

IFO påverkas i stor utsträckning av politiska beslut på nationell nivå. Ändringar i arbetslöshetsersättning och sjukförsäkringen har på senare tid inneburit att ansvaret och därmed kostnaderna flyttats över från andra huvudmän till kommunen och socialtjänsten. En av de största utmaningarna med att bedriva socialtjänst är att på förhand prognostisera medborgarnas kommande behov av insatser och kostnaderna för dessa.

Inom enheterna på IFO finns behov av att inhämta och befästa nya arbetsmetoder och rutiner för att öka möjligheterna till fler lokala hemmaplanslösningar och i samband med omställningen mot den nya Socialtjänstlagen.

Den psykiska ohälsan ökar, även bland de yngsta. Antalet medborgare som beviljas insatser enligt LSS och SoL ökar. Även efterfrågan på hemtjänstinsatser och antalet komplexa ärenden fortsätter att öka. Att vårda en anhörig är ett stort och krävande uppdrag. Det behövs ett tillgängligt anhörigstöd som på bred front kan möta behoven av samtal, stöttning och avlösning. I den nationella Anhörigstrategin formuleras och tydliggörs de olika behov som anhöriga kan ha.

Säkra kompetensförsörjning

Under kommande år förväntas behovet av personal inom välfärden öka samtidigt med stora pensionsavgångar. Det är redan idag hård konkurrens om arbetskraften och kompetensförsörjningsutmaningen kommer inte gå att lösa enbart genom att rekrytera fler då arbetskraften inte kommer att räcka till alla.

Det har under en period varit en utmaning att få socionomer att stanna kvar inom myndighetsutövningen som utreder barn- och ungdomsärenden. Utvecklingen i Sala följer trenden som finns i övriga landet vilket är att de flesta barnavårdsutredare efter ett fåtal år väljer att sluta och byta till andra uppdrag inom kommunen, regionen eller privata aktörer.

Det innebär att det ofta är unga, nyexaminerade socionomer som ska handlägga de allra svåraste

ärendena rörande barn och ungdomar. Personalens kompetens och kontinuitet är av största vikt för att uppnå rättssäkerhet och upprätthålla god kvalitet i arbetet.

Det finns behov av att attrahera nya medarbetare samt behålla de erfarna medarbetare som finns i verksamheten idag. En av förutsättningar för att lyckas är att utveckla en god psykosocial arbetsmiljö som möjliggör ett hållbart arbetsliv inom nämndens verksamhetsområde. Tidigare medarbetare återvänder också till Individ- och familjeomsorgen efter att ha provat andra anställningar.

Digitalisering

För att möta nuvarande och kommande behov behöver Vård- och omsorgskontoret hitta nya arbetssätt och verktyg för att bedriva välfärd. Digitalisering och välfärdsteknik är en del i den omställningen. Den digitala samhällsutvecklingen ställer nya krav på kommunen att stärka sin innovativa förmåga för att kunna motsvara de behov och önskemål som befolkningen efterfrågar, samtidigt som rättssäkerhet, personlig integritet och övriga lagkrav ska efterlevas.

Demografi *enl. befolkningsprognos i KF budgetdokument*

De åldersgrupper som i prognosen beräknas öka mest under planperioden är gymnasieungdomar 16 - 18 år (11,16 %) samt äldre personer över 80 - 90 år (20,68 %) samt 90 + (12,14 %), övriga åldersgrupper minskar.

De åldersgrupper som beräknas öka är den grupp som redan idag är den grupp som är mest förekommande i delar av verksamhetsområdet, vilket påvisar att trycket på verksamheten kommer fortsatt vara högt.

PÅGÅENDE UTREDNINGAR I LANDET

- Utredning ny Socialtjänstlag

Under 2020 presenterades utredningen Hållbar socialtjänst – En ny Socialtjänstlag (SOU 2020:47). I utredningen presenteras förslag på ändringar av den nuvarande Socialtjänstlagen. De största förslagen handlar om att styra om socialtjänsten till att arbeta mer förebyggande och att insatser skall kunna erbjudas utan föregående behovsprövning. Om förslaget blir verklighet väntar ett stort omställningsarbete i organisationen. Omställningen handlar om att socialtjänsten förväntas bli mer lättillgänglig än idag d.v.s. att sänka trösklarna och nå invånare tidigt. Lagen förväntas träda i kraft 1 juli 2025.

- Samsjuklighetsutredningen

Samsjuklighetsutredningen föreslår en genomgripande reform av samhällets insatser till personer med samsjuklighet. Reformen förutsätter ett förändrat huvudmannaskap för vård och stöd till alla personer med skadligt bruk eller beroende. Huvuddraget i förslaget innebär att all behandling av skadligt bruk och beroende, även tvångsvård, ska vara ett ansvar för regionernas hälso- och sjukvård. Förändringen föreslås att träda i kraft i januari 2026 förutsatt att erforderliga beslut fattas.

- LSS

Den 1 mars 2023 presenterades förslaget om statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Förslaget föreslås träda i kraft från den 1 januari 2026.

Förslaget innebär att:

- Staten genom Försäkringskassan ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans.
- Kommunerna ska fortsätta att utföra personlig assistans om den enskilde begär det.
- Timschablonen höjs för att kompensera arbetsgivarna för sjuklönekostnaderna för personliga assistenter.
- Det statliga huvudmannaskapet ska träda i kraft den 1 januari 2026 och de kommunala besluten om personlig assistans från detta datum ska föras över löpande till Försäkringskassan.
- Anslaget för kommunalekonomisk utjämning minskas med 10 323 miljoner kronor totalt i 2021 års kostnads- och volymnivå till följd av huvudmannaskapsförändringen. Utfallet för kommunerna är idag osäkert.

Ekonomi

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kostnader	211 610	183 974	179 780	183 038	187 642	193 123
Intäkter	-29 188	-25 348	-19 800	-20 223	-20 665	-21 107
Summa	182 422	158 626	159 931	162 815	166 977	172 016

(not intäkter är helt beroende på eventuellt kommande statsbidrag, intäkter och kostnader har en uppräkningsfrån 2025 års nivå med 2,14%)

Verksamhetens nettokostnader

Tkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Individ och familj	166 945	142 305	146 331	148 976	152 784	157 395
AME & Integration	15 476	16 320	13 600	13 839	14 193	14 621
Summa	182 422	158 626	159 931	162 815	166 977	172 016

Budgetfördelning med anledning av ESF. Inom verksamhetsområde AME kommer det under de kommande 3 åren intäkter som finansieras av ESF om sammanlagt 11 mkr, dessa medel täcker samtliga kostnader för "Vägen till arbete" som kommer att utföras av idag befintlig personal samt en projektanställd projektledare. Nettokostnadsramen för AME har därför justerats med 3 mkr till förmån för IFO verksamheten.

Investeringar

Tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Program eller projekt	0	0	0	0	0

Tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Summa					

Nämnden har inga investeringar under planperioden.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål

ETT VÄXANDE SALA

Detta mål behandlar områden växande, som har flera dimensioner. En viktig dimension är att individer ges möjlighet att utvecklas och växa som individer, i ett livslångt lärande. En annan dimension är att kommunen också växer befolkningsmässigt och ekonomiskt hållbart. Sala ska erbjuda attraktiva boenden och verka för arbetstillfällen, stärkt näringsliv och bra utbildning i hela kommunen.

Indikator	Nyckeltal	Mål	2022	2023
Arbetslösheten minskar	Arbetsförmedlingens månads statistik, arbetsökande 16-64 år (inskrivna arbetslösa, juli)	Minska	716	617

NULÄGESANALYS

Kontorets samlade analys av Kommunfullmäktiges utvecklingsmål under verksamhetsåret 2024

Analys:

Arbetslösheten i Sala kommun mäts genom andel inskrivna arbetsökande i arbetsför ålder. Under de senaste åren har utvecklingen visat en positiv trend med en succesiv minskning av antalet arbetsökande. Det tyder på en förbättrad arbetsmarknad och kan vara resultat av ökade sysselsättningsmöjligheter och olika insatser från verksamheten som gjorts för att möjliggöra inträdet på arbetsmarknaden.

Arbetet med att fullt ut implementera Aktivitetsplikten ses som en viktig faktor för att kunna öka andelen av individer som har egen försörjning. För att uppnå målbilden är enheterna beroende av att kunna erbjuda relevanta sysselsättningsformer till individerna som är aktuella på Ekonomiskt bistånd och Arbetsmarknadsenheten.

MÅLBILD

För att nå måluppfyllelse enligt Kommunfullmäktiges utvecklingsmål behöver verksamheten;
- Arbeta strategiskt med individer som bedöms ha en arbetsförmåga så att arbetslösheten minskar.

STRATEGI OCH GENOMFÖRANDE

Åtgärdsförslag – på kort och lång sikt

Åtgärd	Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning (när/hur)
Strategiskt arbete med individer som bedöms ha en arbetsförmåga	Rutiner, processflöden och samverkan	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Delår och Årsbokslut samt muntlig information varje nämnd Hur: Mäter arbetslösheten
Erbjuda olika arbetsmarknadspolitiska insatser	Processflöden, samverkan intern och externt	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Delår och Årsbokslut samt muntlig information varje nämnd Hur: Mäter arbetslösheten

ETT HÅLLBART SALA

Detta mål behandlar områdena hållbarhet, fokus på människors hälsa och välmående genom hela livet. Sala ska vara en socialt hållbar kommun för människor i alla livsskeden, och arbetar innovativt för ökad mångfald och välfärd. Kommunen värnar om naturtillgångar och strävar efter ekologisk mångfald och att bli fossilfri. Kulturarvet vårdas noggrant, och vi bygger för framtiden med respekt för kulturella värden. Goda kommunikationer utnyttjar närheten till större städer och natur- och kulturvärden. Resurser ska användas för god ekonomisk hushållning med långsiktiga investeringsplaner och tydliga prioriteringar.

Indikator	Nyckeltal	Mål	2022	2023
Egenförsörjningen bland medborgarna ökar	Individer med ekonomiskt bistånd räknat i helårsekvivalenter	Öka	127	- *
Vuxna (18+) som aktualiserats på IFO p.g.a. utsatthet för våld i nära relation/hedersrelaterat våld, antal/10 000 vuxna invånare	Antal individer som aktualiserats	Minska	- *	37,4
Vuxna (18+) som fått minst en insats från IFO p.g.a. utsatthet för våld i nära relation/hedersrelaterat våld, antal/10 000 vuxna invånare	Antal individer som fått insats	Öka	- *	71
Krisberedskap i alla verksamheter	Antal utbildade	Öka	- **	- **
Bedrivs enligt beslutade anslag	Antal verksamheter med budget i balans	Budget i balans	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt
Identifiera områden för att öka samverkan	Antal samverkande processer	Öka	- **	- **
Ökad frisknärvaro	Sjukfrånvaro	Minska med 1 % enhet	Uppfyllt	Uppfyllt

* Resultat saknas utifrån byte av verksamhetssystem

** Nytt nyckeltal för år 2025

NULÄGESANALYS

Kontorets samlade analys av Kommunfullmäktiges utvecklingsmål under verksamhetsåret 2024

Analys:

Indikatorn för ökad egenförsörjning bland medborgarna i Sala mäter olika aspekter av ekonomiskt stöd och ekonomisk utsatthet. Under året har cirka 160 hushåll beviljats bistånd varje månad. Trots att antalet hushåll inte har ökat under året är arbetslösheten en utmaning och det behövs insatser för att stödja arbetslösa invånare och minska arbetslösheten. Det pågående arbetet kring Aktivitetsplikten är en av förutsättningarna för att egenförsörjningen hos medborgarna ska öka.

Många barn som är aktuella inom socialtjänsten har utsatts för våld av sina föräldrar eller bevittnat våld i nära relation. Våld är en särskilt allvarlig riskfaktor varav det är viktigt att upptäcka och ge stöd för att förebygga och förhindra våld. Kunskap visar på att ju tidigare individen erbjuds stödjande insatser desto högre är motivationen att ta emot stöd och hjälp. Verksamheten har tidigare inte registrerat några nyckeltal i Kolada gällande våld i nära relation. Egen statistik finns på enheterna och visar att antalet ärenden som rör våld i nära relation ökat markant de senaste åren. Ökningen kan bero på de nya lagkrav som finns där socialtjänsten ska fråga om våld vilket lett till att verksamheten arbetar mer strukturerat samt utvecklat sin kunskap för att upptäcka utsatta och utövare. Ökningen behöver alltså inte bero på att det är flera individer som utsatts för våld i nära relation. Insatserna som ges till målgruppen hoppas kunna ge en positiv effekt på individens fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. För att möta målgruppen behövs ett strukturerat stöd för att nå en ökad måluppfyllelse. Personal behöver regelbundet erbjudas kompetenshöjande insatser för att få verktyg i arbetet med våldsutsatta. Kompensutvecklingen begränsas i och med begränsningar i budget som inte inrymmer de utbildningsinsatser som krävs.

Utifrån den snabba förändringen av det säkerhetspolitiska läget i världen behöver kontoret säkerhetsställa att både kunskap och beredskap inom civilt försvar och krisberedskap finns hos alla medarbetare. I syfte att kunna upprätthålla verksamheterna vid kriser, höjd beredskap och i värsta fall krig.

Ekonomi i balans enligt tilldelad ram har under flera år varit en utmaning att uppnå. Verksamheternas uppdrag är brett och innefattar alla grupper i samhället, med en stor spridning i behovet av insatser för kommunens invånare. Den absoluta majoriteten av verksamheten och dess insatser är lagstadgade och måste därför finnas tillgängliga för medborgarna. En av de största utmaningarna med att bedriva socialtjänst är att på förhand prognostisera medborgarnas kommande behov av insatser och kostnaderna för dessa. Att jobba med effektivisering av olika processer är en nödvändighet för att lyckas med ekonomi i balans utifrån tilldelad ram.

En god samverkan med Äldre- och omsorgsnämnden är grunden till verksamheternas möjlighet till arbete med förbättrad effektivitet och kvalitet.

Statistik gällande sjukfrånvaro är svår att följa och dra någon slutsats kring. Social- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) och Äldre- och omsorgsnämnden (ÅON) tillhörde fram till januari 2023 samma nämnd och sjukstatistik för 2022 inkluderar även ÅON. Från 2023 kom Arbetsmarknadsenheten att tillhöra SAN. Ytterligare en omständighet som försvårar att dra någon slutsats är att statistiken för åren avser personal i tjänst. Det vill säga den tar ej hänsyn till de vakanta tjänsterna och föräldradigheterna på enheterna. Därav kan ingen slutsats dras kring de resultat som finns redovisade för år 2022 och 2023. Ovanstående gör att det är svårt att dra slutsatser. Verksamheten arbetar systematiskt med att sänka sjukfrånvaron.

MÅLBILD

För att nå måluppfyllelse enligt Kommunfullmäktiges utvecklingsmål behöver kontoret;

- Fortsätta utvecklingsarbetet mellan Ekonomiskt bistånd och Arbetsmarknadsenheten.
- Säkerställa att medarbetare har rätt kompetens för att upptäcka och erbjuda stöd till individer som utsätts för våld i nära relationer eller som är våldsutövare.
- Krisberedskap i alla verksamheter.
- Budget i balans.
- Utveckla och förbättra samverkan med Äldre- och omsorgsnämnden.
- Minska sjukfrånvaron med 1 % - enhet. Arbeta enligt kontorets tjänsteskrivelse " Plan för minskning av sjuktagen 2023".

STRATEGI OCH GENOMFÖRANDE

Åtgärdsförslag – på kort och lång sikt

Åtgärd	Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning (när/hur)
Aktivitetsplikt	Arbetar efter upprättad plan för Aktivitetsplikten	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Delår och Årsbokslut samt muntlig information varje nämnd
Systematiskt arbete med målgruppen och kompetensutveckling för medarbetarna	Erbjuda stöd och hjälp till våldsutsatta och utövare	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Årsbokslut Hur: Antal individer
Säkerställa utbildning, fortbildning och övning inom beredskap	Utbildning och övning inom beredskap. Förbättrad samverkan internt och externt.	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Delår och Årsbokslut. Hur: Antal utbildade medarbetare
Tillsammans med Äldre- och omsorgsnämnden identifiera om råden för att öka samverkan.	Skapa arenor och processer för att utveckla samverkan mellan nämnderna	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Årsbokslut Hur: Antal processer
Minska sjukfrånvaron med 1 % enhet	Arbeta med kontorets tjänsteskrivelse "Plan för minskning av sjuktagen 2023"	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Delår och Årsbokslut Hur: Mätning sjukstatistik

ETT TRYGGT OCH RÄTTVIST SALA

Detta mål behandlar att skapa insyn och inflytande för våra medborgare, föreningar och näringsliv för att stärka trygghet och demokrati. Kommunmedborgare ska ha lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Tillsammans arbetas det för ett jämlikt och jämställt samhälle där alla bidrar till varandras trygghet. Delaktighet ökar förtroendet.

Indikator	Nyckeltal	Mål	2022	2023	
Minska antal vårddygn utanför eget hem inom barn- och ungdomsvården	Barn och unga 0–20 år som har varit placerade på familjehem någon gång under året, antal/1000 invånare	Minska	12,4	-	*
Kostnad missbruksvård vuxna, kr/inv.	Kostnad missbruksvård	Minska	793	1104	
Alla intäkter är indexreglerade	Antal indexreglerade intäkter	Intäkterna är indexreglerade	-	**	- **
Familjecentral	Lämplig lokal	Hitta lämplig lokal	-	**	- **

* Resultat saknas utifrån byte av verksamhetssystem

** Nytt nyckeltal för år 2025

NULÄGESANALYS

Kontorets samlade analys av Kommunfullmäktiges utvecklingsmål under verksamhetsåret 2024

Analys:

Verksamheten har arbetat med att utveckla hemmaplanslösningar. Ett fortsatt arbete med att utveckla och förbättra stöd och insatser på hemmaplan behövs även framåt. Likväl behöver omställningsarbetet mot en mer lättillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst fortgå. Målet är att fler ska kunna ges stöd så tidigt som möjligt för att förebygga att problem växer sig större. Hemmaplanslösningar och det förebyggande arbetet gynnar individens psykiska hälsa, ger trygga familjeförhållanden och motverkar utanförskap.

Enligt 6 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) ska Socialnämnden ordna så att den som behöver vårdas eller bo i annat hem än det egna bereds plats i hem för vård eller boende eller i familjehem. Egenavgift är den avgift kommunen kan ta ut av den enskilde för en tjänst. Nämnden har fattat beslut om en riktlinje som reglerar den egenavgift den enskilde enligt 8 kap 1 § SoL ska betala för vård och behandling (stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär) eller stöd-/omvårdnadsboende (andra stöd och hjälpinsatser). Det finns behov av ett fortsatt arbete med att skapa processer och rutiner så att det säkerställs att egenavgift tas in samt att intäkter årligen indexregleras.

Under året har eftersökning av lämplig lokal där en familjecentral kan öppnas gjorts. Det är svårt att finna en lämplig lokal som bedöms vara ändamålsenlig för samtliga samverkanspartnerna. Flertalet av parterna som samverkar bedömer att det utifrån sina ekonomiskt utsatta lägen som de befinner sig i

har svårt att prioritera att ingå i en Familjecentral. Som stöd i lokalprocessen finns kommunens lokalstrateg med.

MÅLBILD

För att nå måluppfyllelse enligt Kommunfullmäktigesutvecklingsmål, behöver kontoret;

- Minska externa placeringar.
- Alla intäkter är indexreglerade.
- Samverka med övriga aktuella samverkanspartners för att finna lämplig lokal där Familjecentralen kan bedrivas.

STRATEGI OCH GENOMFÖRANDE

Åtgärdsförslag – på kort och lång sikt

Åtgärd	Aktivitet	Ansvarig	Tiplan	Uppföljning (när/hur)
Systematiskt arbete med de olika målgrupperna	Arbeta efter beslut från nämnd september 2024	Socialchef Verksamhetschef	2025 - 2026	När: Årsbokslut samt muntlig information varje nämnd Hur: Statistik Kolada, ekonomiskt utfall
Följa processer och rutiner	Skapa processer och rutiner	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Årsbokslut Hur: Antal styrande dokument i ledningssystemet
Hitta lämplig lokal till en Familjecentral	Tillsammans med andra aktörer leta efter lokal	Socialchef Verksamhetschef	2025	När: Delår och Årsbokslut

VERKSAMHETSPLAN 2025–2028
NÄMND/STYRELSE/KONTOR

ANTAGEN § 135 | 2024-10-17 | DIARIENUMMER 2024/109
SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post: kommun.info@sala.se | Postadress: Box 304, 733 25 Sala

Vård och omsorg
Ingrid Strandman
Socialchef

Social- och arbetsmarknadsnämnden

MISSIV

Revidering av Riktlinje för Egenavgifter enligt socialtjänstlagen

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Revidering av Riktlinje för Egenavgifter enligt socialtjänstlagen.

Följande revideringar har genomförts i riktlinjen

Grön färg indikerar tillagt innehåll.

Röd färg indikerar borttaget innehåll.

Sida 20: [punkt 4.1] tillagt innehåll gällande *Utebliven betalning*.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta,

att fastställa revidering av Riktlinje för Egenavgifter enligt socialtjänstlagen enligt förslag i bilaga.

Ingrid Strandman
Socialchef

Bilagor:

- 1 Riktlinje för Egenavgifter enligt socialtjänstlagen

Vård och omsorg

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Vård och omsorg

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Riktlinje för Egenavgifter enligt Socialtjänstlagen (2001:453)

SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN
ÄLDRE- OCH OMSORGSNÄMNDEN

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn Riktlinje för Egenavgifter enligt Socialtjänstlagen (2001:453)		Dokumenttyp Riktlinje	Omfattar Vård och Omsorg
Beslutsinstans Social- och arbetsmarknadsnämnden	Dokumentansvarig Socialchef	Publicering www.sala.se , intranät	
Beslutad datum 2024-02-22	Översyn bör göras 2025-02-22	Klassificering 1.3.1	Diarienummer 2023/46
Relation	Ersätter	Författningssamling	

INNEHÅLL

1	NÄMNDENS UPPDRAG	7
1.1	Godkända typer av boende	7
1.2	Biståndsbeslut	7
1.3	Vårdavgift.....	8
1.4	Egenavgift.....	8
1.5	Avgiftsbeslut.....	9
1.6	Rättslig reglering	9
1.7	Avgiftens storlek och ekonomisk konsekvens	9
1.8	Hem för vård eller boende (HVB)	10
1.9	Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning (SoL), Särskilt boende.....	11
1.10	Stödboende	11
1.11	Familjehem.....	11
2	BARN	12
2.1	Ekonomiska konsekvenser när ett barn placeras.....	12
2.2	Information till föräldrarna.....	12
2.3	Föräldrars ersättningsskyldighet till kommunen	12
2.4	Beräkning av ersättningen.....	13
2.5	Nödvändiga handlingar	13
2.6	Inkomstberäkning.....	14
2.7	Beräkning av ersättningsbeloppet	14
2.8	Barnets egna inkomster	15
2.9	Kommunicering av beräkningsunderlaget.....	15
2.10	Jämkning	15
2.11	Egenavgift - Vård och behandling av barn och unga SoL	16
2.12	Egenavgift - Omvårdnad barn och unga LSS	16
3	VUXEN	18
3.1	Egenavgift - Vård och behandling av vuxna missbrukare	18
3.2	Placering på grund av psykiska funktionshinder eller stort omvårdnadsbehov.....	18
3.3	Kostnad för boende.....	19
3.4	Kostnad för mat.....	19
3.5	Egenavgift, särskilt boende.....	19
4	ALLA.....	20
4.1	Lägre avgift och Eftergift	20

1 NÄMNDENS UPPDRAG

Enligt 6 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) ska Socialnämnden se till att den som behöver vårdas eller bo i annat hem än det egna bereds plats i hem för vård eller boende eller i familjehem. Kommunen ansvarar för att det finns tillgång till familjehem och hem för vård eller boende för såväl barn som enskilda vuxna och familjer. Staten har genom Statens institutionstyrelse (SiS) ansvar för att det finns tillgång till s.k. § 12-hem för barn och ungdomar som vårdas enligt lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och s.k. LVM-hem för personer som vårdas enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). I Socialtjänstförordningen (SoF) regleras vad som avses med hem för vård eller boende (HVB) och familjehem.

1.1 Godkända typer av boende

- Biståndsbedömt trygghetsboende (SoL)
Verksamheten bedrivs enligt 7 kap. 1 § 2 Socialtjänstlagen (SoL).
- Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning (SoL) Verksamheten bedrivs enligt 7 kap. 1 § 2 Socialtjänstlagen (SoL).
- Hem för viss annan heldygnsvård "Korttidsboende" (SoL)
Verksamheten bedrivs enligt 7 kap. 1 § 3 Socialtjänstlagen (SoL).
- Hem för vård eller boende (HVB) (SoL)
Verksamheten bedrivs enligt 7 kap. 1 § 1 Socialtjänstlagen (SoL).
- Stödboende (SoL)
Verksamheten bedrivs enligt 7 kap. 1 § 1 Socialtjänstlagen (SoL).
- Särskilt boende. Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning (SoL).
Verksamheten bedrivs enligt 7 kap. 1 § 2 Socialtjänstlagen (SoL).

1.2 Biståndsbeslut

Syftet med en vistelse i HVB eller familjehem kan antingen vara den enskildes behov av vård- och behandlingsinsatser eller vara ett renodlat stöd- eller omvårdnadsboende. En ansökan om bistånd i form av placering i HVB prövas enligt 4 kap 1 § SoL, vilket innebär att beslutet kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Placering enligt LSS kan ske externt om det finns särskilda skäl härtill (§ 16 c LSS). Det kan vara att kommunen inte kan tillhandahålla en plats inom kommunen eller att funktionsvariationen är speciell. Insatsen prövas enligt 7 och 9 § LSS, vilket innebär att beslutet kan överklagas genom förvaltningsbesvär.

Extern placering i särskilt boende för äldre och psykiskt sjuka kan ske om kommunen inte kan tillhandahålla sådan plats. Placeringen prövas enligt 4 kap 1 § SoL, vilket innebär att beslutet kan överklagas genom förvaltningsbesvär.

I samband med biståndsprövningen ska alltid en bedömning göras av vilken insats placeringen avser. Därefter görs en prövning av vilken avgiftstyp som ska gälla samt vilken avgift den enskilde ska betala. Av biståndsbeslutet ska därmed dels framgå om insatsen avser vård och behandling eller stöd-/omvårdnadsboende, dels den enskildes egenavgift. Biståndsbeslutet ska tidsbegränsas. Kommunens vårdavgift ska inte framgå i biståndsbeslutet eftersom kommunens kostnader för olika insatser inte normalt redovisas för den enskilde. Om den enskilde däremot efterfrågar sådana uppgifter ska de uppges. En placering där syftet är vård och behandling kan efter en viss tid övergå till en placering med stöd eller omvårdnad som huvudsakligt syfte. När så sker ska ett nytt beslut fattas där det framgår att biståndet har förändrats från vård och behandling till stöd- eller omvårdnadsboende och att den enskildes egenavgift har förändrats.

1.3 Vårdavgift

Med vårdavgift avses den avgift nämnden betalar för placeringen. Vårdavgiftens storlek varierar beroende på vilken typ av placering som avses och innehållet i vården/boendet. Vårdavgiften berör inte den enskilde.

1.4 Egenavgift

Egenavgift är den avgift kommunen kan ta ut av den enskilde för en tjänst. I dessa riktlinjer avses med egenavgift den avgift den enskilde enligt 8 kap 1 § SoL ska betala för vård och behandling (stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär) eller stöd-/omvårdnadsboende (andra stöd och hjälpinsatser). Kommunfullmäktige fastställer alla egenavgifter inom olika verksamheter i kommunen. Med hänsyn till Likställighetsprincipen kan förvaltningarna inte fastställa avvikande egenavgifter. Med egenavgift avses följande:

- En avgift som kommunen enligt 8 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL) får ta ut för uppehållet av den som på grund av missbruk får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Här avses både frivillig vård och vård enligt LVM.
- En avgift som föräldrar till barn som får vård i ett annat hem än det egna ska betala, enligt 8 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL). Föräldrarna är skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader.
- En avgift som föräldrar till barn som får omvårdnad i ett annat hem än det egna ska betala, enligt 20 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Föräldrarna är skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader.

- En avgift för andra stöd- och hjälpinsatser än vård och behandling, där kommunen enligt 8 kap. 1 § SoL får ta ut skälig ersättning. Den avgift kommunen får ta ut får inte överstiga kommunens självkostnader. Detta gäller oavsett vad som är huvudorsaken till stöd och hjälpinsatserna.
- Nämndens boenden för vuxna är stöd- och boendelösningar för personer med beroendeproblematik, psykisk ohälsa, funktionsvariationer och skyddsbehov.

Syftet med egenavgift är att den enskilde i skälig utsträckning själv ska bidra till kommunens kostnader för uppehälle och omvårdnad. Oavsett vilken insats det gäller så utgör egenavgift inte en kostnad för vård och behandling.

1.5 Avgiftsbeslut

Ett separat avgiftsbeslut fattas utifrån biståndsbeslutet. Avgiftsbeslutet ska grunda sig på aktuellt biståndsbeslut och aktuella årliga avgifter som är fastställda i separat avgiftsärende av kommunal nämnd. Beslutet ska följa aktuell lagstiftning och dessa riktlinjer. Alla individer har rätt till ett separat avgiftsbeslut som är överklagningsbart.

1.6 Rättslig reglering

Lagen skiljer på stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär och andra stöd och hjälpinsatser. Huvudregeln enligt 8 kap. 1 § SoL är att stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär är avgiftsfria för den enskilde. Kommunen får dock ta ut avgift för mat och logi av den som får vård och behandling för missbruk i HVB eller i familjehem. För andra stöd- och hjälpinsatser än vård och behandling får kommunen enligt 8 kap. 1 § SoL ta ut skälig ersättning. Den avgift kommunen får ta ut får inte överstiga kommunens självkostnader. Det gäller oavsett vad som är huvudorsaken till stöd och hjälpinsatserna. Vad som avses med andra stöd- och hjälpinsatser framgår inte klart av lagtexten i 8 kap. 1 § SoL, men har i kommentaren exemplifierats i form av placering i länkverksamhet och inackorderingshem. Nämnden gör bedömningen att de boenden där vi kommer att ta ut egenavgift matchar in under andra stöd- och hjälpinsatser.

1.7 Avgiftens storlek och ekonomisk konsekvens

Enligt 2 kap. 5 § Kommunallagen (2017:725), KL, får kommuner och landsting ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning. Enligt 2 kap. 6 § KL får kommuner och landsting inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.

Enligt 6 kap. 1 § Socialtjänstförordningen får ersättning för uppehälle som kommunen kan ta ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär enligt 8 kap. 1 § första stycket i SoL får uppgå till högst 80 kronor per dag.

För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning. Vad som är skälig ersättning har inte definierats klart. Eftersom kommunen inte får ta ut en avgift för själva vården, det stöd som personalen ger brukaren, måste avgiften avse kost och logi. Om mat inte intas i stödboende ska avgiften således reduceras. Det saknas närmare lagreglering om hur avgiften ska beräknas för insatsen stödboende.

Den som saknar betalningsförmåga för avgift kan befrias efter prövning. Avsikten med avgiften är inte att någon skall behöva ansöka om ekonomiskt bistånd för att erlagga densamma.

1.8 Hem för vård eller boende (HVB)

Med HVB avses enligt 3 kap 1§ SoF ett hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Om hemmet drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs att verksamheten drivs yrkesmässigt och att det enligt 7 kap 1 § SoL har tillstånd från Socialstyrelsen att driva verksamheten. För att få tillstånd att driva HVB-verksamhet krävs att hemmet uppfyller lagens krav på säkerhet, kvalitet, krav på utbildning och personlig lämplighet. HVB kan vara av varierande storlek, ha olika inriktningar och vända sig till olika målgrupper. Verksamheten ska bedriva heldygnsomsorg.

HVB kan vara av varierande storlek, ha olika inriktningar och vända sig till olika målgrupper. Verksamheten ska bedriva heldygnsomsorg. En placering i HVB ska betraktas som en tillfällig och inte en permanent placering. Man kan inte bosätta sig i HVB, eftersom HVB primärt är avsett att utgöra vård och behandling i kombination med boende under en begränsad tid. Enligt 10 § punkt 5 folkbokföringslagen kan man inte folkbokföra sig i HVB. Hyreslagens regler blir därmed inte aktuella.

Till hem för vård eller boende räknas inte sådana särskilda boendeformer för äldre som avses i 5 kap 5 § andra stycket SoL (*Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.*) eller särskilda boendeformer för funktionshindrade som avses i 5 kap. 7 § tredje stycket SoL. (*7 § Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.*)

Socialnämnden skall medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

Kommunen skall inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i första stycket behöver ett sådant boende.)

1.9 Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning (SoL), Särskilt boende

Boende inrättat för omvårdnad om äldre eller människor och personer som på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver mer omfattande stöd än det som kan ges i ordinärt boende. Inrättat enligt SoL 5 kap 7 § tredje stycket. Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning enligt 7 kap. 1 § 2 SoL (5 kap. 7 § tredje stycket SoL).

1.10 Stödboende

Med ett stödboende avses en verksamhet som tar emot enskilda i ett boende med individanpassat stöd. Bedrivs verksamheten av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

1.11 Familjehem

Med familjehem avses enligt SoF 3 kap 2 § ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot ett barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt.

2 BARN

2.1 Ekonomiska konsekvenser när ett barn placeras

När ett barn dygnet-runt-placeras medför det att föräldrarna förlorar rätten till socialförsäkringsförmåner som är knutna till att de har barnet i sin vård. Kommunen har alltid skyldighet att meddela Försäkringskassan (FK) när ett barn blir dygnet-runt-placerat och har även ansvar för att anmäla till FK om barnet omplaceras eller flyttar hem till föräldern igen.

2.2 Information till föräldrarna

Så tidigt i utredningsprocessen som möjligt, när det kan antas att en dygnet-runt-placering kan bli aktuell, ska barnets socialsekreterare informera föräldrarna om deras ersättningsskyldighet för barnets kostnader.

2.3 Föräldrars ersättningsskyldighet till kommunen

När ett barn dygnet-runt-placeras genom kommunens försorg ska det regelmässigt göras en utredning om föräldrarnas försörjningsförmåga och beslut ska fattas enligt följande:

Beslut om föräldrarnas ersättning ska alltid fattas så snart placeringstiden överstiger en månad. Om placeringstiden överstiger en månad gäller ersättningsskyldigheten från den dag placeringen verkställdes, vilket innebär att beslutet ibland blir retroaktivt. Det gäller oavsett om det är en stadigvarande placering, en tillfällig placering under utredningstiden eller om barnet flyttas. Det avgörande är att föräldern inte har barnet hemma på minst en månad.

- Ett beslut ska fattas för vardera föräldern. Det gäller även om föräldrarna är sammanboende.
- Beslutet ska alltid innehålla ett beslutat ersättningsbelopp.
- Ersättningsbeloppet kan vara 0 kronor. Beloppet får inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet. Beslutet kan omprövas under hela placeringstiden. Föräldrarna har skyldighet att meddela ändrade förhållanden.
- Om det framräknade ersättningsbeloppet blir lägre än 100 kr per barn och månad tas ersättning inte ut från föräldern.
- För kortare placeringstid än en månad tas ingen ersättning ut från föräldrarna.
- Beslut om eftergift enligt 9 kap 4 § SoL ska fattas.

- Om en förälder inte betalar ersättning i enlighet med fattat beslut är utgångspunkten att kravåtgärder alltid ska vidtas.

Vid placeringar enligt LSS innebär det att ta ställning till om indrivningsåtgärder och ansökan om betalningsföreläggande ska göras. Vid placeringar enligt SoL och LVU ska ställning tas till om förutsättningar finns för ersättningstalan vid förvaltningsrätten.

2.4 Beräkning av ersättningen

Var och en av föräldrarna ska ersätta kommunen med belopp motsvarande återbetalningsbeloppet vid underhållsstöd (25-27 §§ Lag om underhållsstöd). Som underlag för beräkningen utgår man från inkomster enligt uppgifter från det senast fattade taxeringsbeslutet samt från inkomster enligt uppgifter från det totala antalet barn som föräldern är försörjningsskyldig för enligt 7 kap 1 § FB. Även om föräldrarna är sammanboende kan de ha olika antal barn.

Om barnet innan placeringen bott hos en förälder som uppburit underhållsstöd för barnet ska det redan finnas ett uträknat återbetalningsbelopp hos Försäkringskassan för den andre föräldern. Då ska detta återbetalningsbelopp utgöra grund för beslutet gentemot den föräldern.

En förälders ersättningsskyldighet till kommunen gäller även om föräldern är placerad tillsammans med barnet, om inte annat avtalats, beroende på att föräldern står för del av barnets uppehälle vid placeringen.

Om en förälder uppstår försörjningsstöd saknas för tillfället förutsättningar för att ta ut ersättning och ersättningsbeslutet sätts till 0 kr.

Beräkningsverktyg finns på: [Beräkna underhållsbidrag - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](http://berakna.underhallsbidrag-forsakringskassan.se)

2.5 Nödvändiga handlingar

- Personbevis - Uppgifter inhämtas från [Navet \(Skatteverkets folkbokföring\)](#)
- Senaste taxeringsbeslut - Skattemyndigheten lämnar på kommunens begäran de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders ersättningsbelopp (6 kap 2 § SoF).
- Beräkningsunderlag - Blankett för beräkning av ersättningsbeloppet.
- Beslutsblankett - Blankett som innehåller beslutat ersättningsbelopp.

2.6 Inkomstberäkning

Inkomstberäkningen baseras på den senaste taxeringen. Exempelvis grundas ersättningsskyldigheten under perioden februari 2016 - januari 2017 på 2015 års taxering, d.v.s. på inkomster under år 2014 o.s.v.

Som inkomst räknas:

- Inkomst av tjänst (Bruttoinkomst (taxerad inkomst) minskad med avdrag för inkomsternas förvärvande, t.ex. arbetsresor)
- Inkomst av kapital (Avdrag som har gjorts i deklarationen för skuldräntor och andra kostnader läggs till)
- Studiemedel i form av studiebidrag (Ej lånedelen)
- 1 procent av den del av skattepliktig förmögenhet som överstiger 900 000 kr
- Inkomst av näringsverksamhet (som ska ökas med underskott från tidigare beskattningsår, utgift för egen pension med högst ett halvt basbelopp, avsättning till periodiseringsfond och ökning av expensionsmedel och minskas med återföring till beskattning av avdrag för avsättning till periodiseringsfond och minskning av expensionsmedel)

Den framräknade summan d.v.s. årsinkomstbeloppet minskas med 120 000 kr (grundavdrag). Beloppet som återstår läggs till grund för beräkningen av ersättningsbeloppet.

2.7 Beräkning av ersättningsbeloppet

Ersättningsbeloppet beräknas som en viss procent av förälderns inkomst enligt ovan. Procenttalet bestäms med hänsyn till samtliga barn som föräldern är försörjningsskyldig för enligt 7 kap. 1 § FB. Alla barn ska räknas med, även de som lever utanför familjen. Procentsatsen är 14 % för ett barn, 11,5 % per barn för två barn samt 10 % för tre barn.

- 1 barn 14 %
- 2 barn 11,5 %
- 3 barn 10 %
- 4 barn 7,75 %
- 5 barn 6,4 %
- 6 barn 5,5 %
- 7 barn 4,85 %
- 8 barn 4,38 %
- 9 barn 4 %
- 10 barn 3,7 %

Exempel

En pappa är försörjningsskyldig för fyra barn. Han är ersättningsskyldig för två placerade barn. Hans framräknade årsinkomstbelopp är 180 000 kr vilket minskas med 120 000 kr. Den inkomsten används sedan för att beräkna ersättningsbeloppet per barn: $7,75 \times 60\,000 \text{ kr} = 4650 \text{ kr}$ per barn och år eller 387,50 kr per barn och månad. Ersättningsbeloppet blir alltså 775 kr per månad för de två placerade barnen tillsammans.

2.8 Barnets egna inkomster

Om ett barn har egna inkomster som t.ex. lön, kan det påverka nivån på föräldrarnas ersättning till kommunen. Barnets inkomster beräknas på samma sätt som föräldrarnas men grundavdraget är 48 000 kr. Om barnets inkomster överstiger 48 000 kr minskas föräldrarnas ersättningsskyldighet med hälften av den inkomst som överstiger 48 000 kr.

Exempel

Barnet har en egen årsinkomst på 70 000 kr – grundavdraget 48 000 kr = 22 000 kr. Hälften, d.v.s. 11 000 kr, reducerar det belopp föräldrarna tillsammans ska betala till kommunen. Respektive förälders ersättningsbelopp reduceras i detta exempel med 5 500 kr per år.

2.9 Kommunikering av beräkningsunderlaget

Innan ett beslut fattas om att föräldrar ska betala en viss ersättning ska beräkningsunderlaget och beräknad ersättning kommuniceras med dem. Föräldrarna blir därigenom informerade om beräkningssättet och ges möjlighet att se om underlaget är korrekt. Det ger dem även möjlighet att eventuellt begära jämkning av ersättningsbeloppet. Föräldrarna ska informeras om att beloppen omräknas årligen fr.o.m. februari samt när antalet barn, som de är försörjningsskyldiga för, ändras.

2.10 Jämkning

Om det framräknade beloppet bedöms vara oskäligt i förhållande till respektive förälders ekonomiska förmåga eller sociala situation kan ersättningen jämkas till en skälig nivå. Det kan exempelvis vara så att förälderns inkomst har förändrats sedan det inkomstår som varit underlag för beräkningen eller för att föräldern står för vissa av barnets kostnader. En anledning kan också vara att barnet regelmässigt vistas hemma hos föräldern exempelvis varje helg. Jämkning kan även göras uppåt, exempelvis om föräldern får barnpension för det placerade

barnet. Anledningen till jämkningen ska anges i beslutet. Jämkning kan ske redan från början eller vid ett senare tillfälle.

För att göra en bedömning av behovet av jämkning kan lämpligen en jämförelse göras med föräldrarnas ekonomi i förhållande till normen för försörjningsstöd. Om föräldern har en inkomst i nivå med normen, finns för tillfället inte utrymme att betala någon ersättning. Föräldern ska inte betala mer än sitt eventuella överskott.

2.11 Egenavgift - Vård och behandling av barn och unga SoL

Enligt 7 kap 1 § FB har föräldrar, var för sig, försörjningskyldighet gentemot sina barn. För föräldrar som inte bor med barnet fullföljs försörjningskyldigheten genom underhållsbidrag.

Enligt SOL 8 kap 1 § 2 stycket är föräldrarna skyldiga att i skäligen utsträckning betala ersättning till kommunen, om ett barn får vård och behandling i ett annat hem än det egna. Avgiften bestäms efter samma grunder som bestämmandet av betalnings-skyldigheten enligt 19 kap. Socialförsäkringsbalken (SFB). Respektive förälders avgift får inte överstiga underhållsstödsbeloppet enligt 18 kap. 20 § SFB. Sala kommun tar ut avgift motsvarande underhållsstödsbeloppet för placering:

- i familjehem,
- på HVB och stödboende
- vid Statens Institutionsstyrelse (SIS)

Avgift tas ut från start vid placering enligt SoL, och i annat fall från dess att beslutet fastställts av Förvaltningsrätten.

Jourplacering är avgiftsbefriat.

Typ	Lagstöd
Från och med utbetalningen den 25 juli 2022 är underhållsstödet: 1 673 kronor per månad till och med den månad barnet fyller 7 år. 1 823 kronor per månad från och med månaden efter barnet fyller 7 år. 2 223 kronor per månad från och med månad efter att barnet har fyllt 15 år.	SoL, 8 kap 1§

2.12 Egenavgift - Omvårdnad barn och unga LSS

Enligt LSS 20 § är föräldrarna skyldiga att i skäligen utsträckning betala ersättning till kommunen, om ett barn/ungdom upp till 18 år, får omvårdnad i ett annat hem än det egna. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

Sala kommun tar ut avgift motsvarande underhållsstödet för barn i:

- Bostad med särskild service för barn och ungdom LSS 9 § p. 8.

I LSS-förordningen 5 § hänvisas till 6 kap 2-4 §§ SoF där det framgår att ersättningen ska bestämmas efter samma grunder som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av föräldrarna enligt lagen om underhållsstöd. Var och en av föräldrarna ska bidra, men beloppet får inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet.

Ersättningsskyldigheten gäller vid såväl tillfälliga som stadigvarande placeringar och från den dag ett beslut om placering verkställs. Skyldigheten gäller både vid placering i familjehem och på institution.

Typ	Lagstöd
Från och med utbetalningen den 25 juli 2022 är underhållsstödet: 1 673 kronor per månad till och med den månad barnet fyller 7 år. 1 823 kronor per månad från och med månaden efter barnet fyller 7 år. 2 223 kronor per månad från och med månad efter att barnet har fyllt 15 år.	LSS, 20 §

3 VUXEN

3.1 Egenavgift - Vård och behandling av vuxna missbrukare

Kommunen får enligt 8 kap 1§ SoL ta ut avgift för uppehälle av den som får vård och behandling på grund av missbruk i HVB eller i familjehem. Med uppehälle avses kost och logi. Det gäller alla vårdtagare, 18 år och äldre, såväl pensionärer som personer med aktivitets- eller sjukersättning eller annan inkomst och oavsett om vården sker enligt SoL eller enligt LVM. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag.

Sala kommun tar ut den avgift per dag som regeringens föreskrifter medger för:

- behandlingshem
- familjehem
- LVM-hem
- stöd- och omsorgsboende

Egenavgiften för vård och behandling för missbruk i HVB och familjehem är 80 kr/ dygn av inkomst. För personer som saknar eller har en låg inkomst kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges. Möjligheten att efterge egenavgift för vård- och behandling för missbruk regleras i 9 kap. 3 § SoL.

Kategori	Vård/boende	Avgift	Kommentar
Behandlingshem (SoL), LVM-hem (HVB), Familjehem, Stöd- och omsorgsboende	Vård och behandling för missbruk	Högst 80 kronor/dygn enligt 8 kap 1 § SoL, 6 kap 1 § SoF Mat: 100 kr*	Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap 3 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Kvalificerat familjehem för vuxna	Vård och behandling för missbruk	Högst 80 kronor/dygn enligt 8 kap 1 § SoL, 6 kap 1 § SoF Mat: 100 kr*	Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap 3 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.

*= följer kommunens uppräknings av mat inom särskilt boende. Kan inte efterges.

3.2 Placering på grund av psykiska funktionshinder eller stort omvårdnadsbehov

Enligt gällande lagstiftning ska kommunen svara för boende, boendestöd och sysselsättning till psykiskt funktionshindrade. Landstinget har ansvar för vård och behandling. Kommunen ska inte placera personer för vård av psykiska problem, det är landstingets ansvarsområde. För vissa personer med psykiska funktionshinder kan det bli aktuellt att samarbeta i ett beslut om placering för

både vård och boende. I förekommande fall ska landstinget svara för vårdkostnaden och kommunen för boendekostnaden.

3.3 Kostnad för boende

Kostnaden för bostad vid en externplacering följer vad som anges i 8 kap 5 § 2 p SoL. Den högsta avgiften för bostad i särskilt boende får uppgå till högst 1/12-del x 0,5539 av prisbasbeloppet, enligt bestämmelsen i 8 kap 5 § 2 p SoL. Prisbasbeloppet enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) är för år 2022 beräknat till 48 300 kronor. En beräkning enligt ovanstående visar att den enskilde som högst kan få en kostnad för sitt boende på 2 170 kronor per månad år 2022 efter beräkning av avgiftsutrymme. Exempel 2022: $1/12$ av 48 300 = 4 025 kr x 0,5539 = 2 229 kr/mån (uppräknas årligen).

3.4 Kostnad för mat

Om en person får måltider i ett boende är det kostnader för livsmedel som den enskilde ska bekosta. Kostnaden följer den som gäller för måltider på kommunens särskilda boenden.

3.5 Egenavgift, särskilt boende

Kategori	Vård/boende	Avgift	Lagstöd
Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning (SoL), Särskilt boende	Boende med omvårdnad	Högst 1/12-del x 0,5539 av prisbasbeloppet. Mat: 100 kr*	SoL, 8 kap 2 §

*= följer kommunens uppräknning av mat inom särskilt boende. Kan inte efterges.

4 ALLA

4.1 Lägre avgift och Eftergift

Enligt 9 kap. 4 § SoL kan nämnden besluta om att helt eller delvis efterskänka sin fordran. En person kan bli helt eller delvis avgiftsbefriad om följande uppfylls:

- Om den enskilde saknar inkomst eller har så låg inkomst att full avgift inte kan tas ut kan avgiften fastställas till ett lägre belopp eller efterges helt om vårdnadshavare har ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd, alternativt om den enskilde blir berättigad till ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd genom att betala avgiften, efterges service- och omsorgsavgiften. Matkostnader och hyreskostnader åligger alltid den enskilde att betala.
- I undantagsfall om nämnden bedömer att det inte är för barnens bästa att ta ut avgift. En individuell bedömning görs utifrån barnkonventionen.
- Om personen har dubbla bostadskostnader i form av hyra under en omställningsperiod/övergångsperiod från ordinärt boende till boende enligt SoL. Jämkning medges i högst tre månader, utöver inflyttningsmånaden, och görs med det belopp som motsvarar den gamla bostadskostnaden, efter avdrag för eventuellt bostadstillägg. Jämkning medges endast om den boende inte har banktillgångar eller andra lätt realiserbara tillgångar, som överstiger 100 % av basbeloppet.
- Den enskilde individen lämnar in underlag som styrker att de får försörjningsstöd utbetalt, alternativt lämnar samtycke till inhämtning av underlag från enheten för ekonomiskt bistånd. Det åligger den enskilde att snarast meddela fakturaansvarig om det ekonomiska biståndet upphör. Fakturaansvarig ska göra regelbundna kontroller gällande att den enskildes uppgifter är riktiga och vid behov kräva ersättning i efterhand.

UTEBLIVEN BETALNING

Ersättningstalan vid placeringar enligt SoL och LVU

Om en förälder inte betalar ersättning i enlighet med fattat beslut ska ersättningstalan väckas hos förvaltningsrätten om det finns förutsättningar för detta.

Förutsättningar för ersättningstalan

I de fall en ersättningsskyldig förälder inte frivilligt betalar enligt beslut för kostnader som socialförvaltningen haft enligt 8 kap 1 § SoL uppstår ett krav mot föräldern. Kommunen kan med stöd av 9 kap 3 § SoL väcka talan om ersättningen vid förvaltningsrätten.

Talan vid förvaltningsrätten måste väckas inom tre år från det kommunens kostnader uppstod. Ersättningstalan får inte bifallas av förvaltningsrätten om föräldern genom att betala det uppkomna kravet kan antas bli ur stånd att klara

sin försörjning, d.v.s. om föräldrarnas hushåll skulle hamna under aktuell norm för försörjningsstöd om kravet betalas.

Utredning om betalningsförmåga

Om föräldern inte betalar enligt beslutet ska kommunen skicka två betalningspåminnelser efter sju respektive sju dagar. Om föräldern ändå inte betalar får kravet därefter ej gå till inkasso utan att föräldern ska kontaktas för att utredning om anledningen till att betalning uteblivit. Om det är nödvändigt ska föräldrarnas aktuella ekonomiska situation utredas så långt det är möjligt. Den enskilde ska alltid erbjudas möjlighet att presentera och diskutera sina ekonomiska förhållanden.

Det avgörande är om föräldrarnas hushåll hamnar under den aktuella normen för försörjningsstöd om han/hon betalar kravet. Vid beräkningen ska hänsyn inte tas till skulder. Om föräldern inte medverkar till att utredningen kan genomföras har förvaltningen ändå rätt att göra kontroller med Försäkringskassan, skattemyndighet, arbetsgivare, etc. utan föräldrarnas samtycke.

Kravetgift

Om utredningen visar att föräldrarnas förhållanden har ändrats så att denne inte inom rimlig tid kommer att kunna betala det uppkomna kravet får kommunen enligt 9 kap 3 § SoL helt eller delvis efterge detta. Kravet avslutas därmed. Detta beslut går inte att överklaga. Sannolikt blir det samtidigt aktuellt att besluta om en ändring av fortsatt ersättningsbelopp.

Ansökan till förvaltningsrätten

Visar genomförd utredning att det är styrkt eller troligt att den föräldern har betalningsförmåga ska talan väckas vid förvaltningsrätten. Ansökan ska göras vid den förvaltningsrätt inom vars domkrets föräldern är bosatt och innehålla följande uppgifter:

- Namn, adress och telefonnummer till handläggare och utskott.
- Den ersättningsskyldiges namn, personnummer, adress och telefonnummer
- Vad saken gäller: Talan om ersättning för kostnader som kommunen haft enligt 8 kap 1 § andra stycket SoL.
- Avseendemånad och belopp
- Utredning som visar att den enskilde har betalningsförmåga
- Yrkande: Kommunen yrkar att förvaltningsrätten ålägger motparten att till kommunen återbetala kostnader enligt ovan med vidstående belopp.

Kopior på beslut om motpartens ersättningsskyldighet, på beräkningsunderlag för ersättningsskyldighet, samt kopia på utredning gällande motpartens aktuella ekonomiska situation ska bifogas ansökan till förvaltningsrätten.

Eventuell dom i förvaltningsrätten i kommunens favör utgör underlag för ansökan om utmätning vid Kronofogdemyndigheten.

Omnämnda lagstiftningar

Socialtjänstlag (2001:453)(SoL)

Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)

Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)

Socialtjänstförordning (2001:937) (SoF)

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Kommunallag (2017:725) (KL)

Folkbokföringslag (1991:481)

Lag (1996:1030) om underhållsstöd

Föräldrabalk (1949:381) (FB)

Riktlinje för Egenavgifter enligt socialtjänstlagen
Social- och arbetsmarknadsnämnden

SALA KOMMUN

Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Projekt

Civilt försvar och Krisberedskap

Projekt Civilt försvar och krisberedskap

Syfte och bakgrund:

- Förändrad omvärld – regeringsbeslut om att stärka totalförsvaret och återuppta planering för Sveriges civila försvar
- Vård och Omsorgskontoret arbetar för att stärka sin krisberedskap genom KHOSS –
Kommunal hälso-och sjukvård och socialtjänst

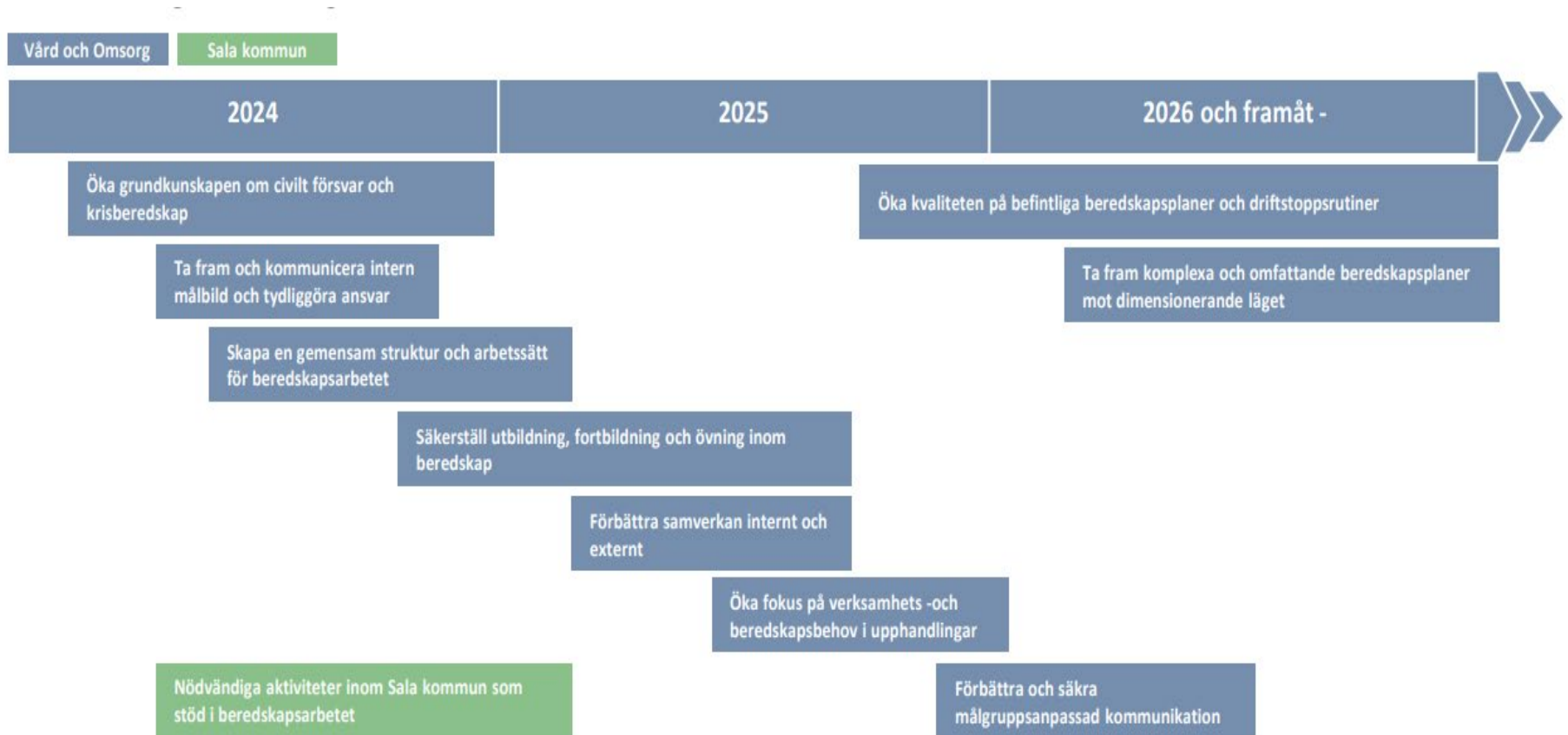
Socialstyrelsen har fått i uppdrag att tillsammans med Länsstyrelserna stödja kommunerna i arbetet med den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens krisberedskap och civila försvar.

Prioriterade områden:

1. Planeringsförutsättningar
2. Att upprätthålla ordinarie verksamhet
3. Samverkan och ledning
4. Utbildning och övning
5. Upphandling av privata aktörer
6. Målgruppsanpassad kommunikation

- Sala kommun tog 2023 hjälp av extern part för att ta fram en kartläggning/utredning av kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänstens status inom området civilt försvar och krisberedskap.
- Utifrån rapporten har Vård- och omsorgskontorets ledningsgrupp antagit en handlingsplan för arbetet med civilt försvar och krisberedskap för perioden 2024 – 2026.
- En projektgrupp har tillsatts som rapporterar till en styrgrupp (Vård- och omsorgskontorets ledningsgrupp)

Handlingsplan

Utbildning

[Civilt försvar och krisberedskap \(sala.se\)](http://sala.se)